REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
*Brașov*, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-riĭ de *Dumineca* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-riĭ de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
*Administrațiunea*, Piața mare, Tîrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 169. Brașov, Vinerĭ 2 (15) August 1902.

## Centenarul poetului Lenau.

Un poet german sărbătorit de șoviniștiĭ ungurĭ! Ne-a fost dat sĕ vedem și acest spectacul mai mult decât curios. El s'a petrecut erĭ în Csatad, comitatul Torontal, unde s'a serbat aniversarea de o sută de anĭ a nascerii poetului german Nicolae Lenau, cel ce în copilăriă se numia Niembsch care era numele tatălui sĕu, un funcționar domenial din Csatad. Lenau e numele de poet ce și l'a ales fiiul sĕu, cel înzestrat cu mare talent, cu multă fantasie și simț estetic.

Lenau șĭ-a făcut studiile inferióre gimnasiale în Pesta. Moșul sĕu apoi îl duse la Viena sĕ-șĭ facă acolo studiile superióre. Era nestatornic la studiu. Intâiŭ a ascultat dreptul, apoi medicina. In cele din urmă ajunse a-șĭ face un nume cu frumósele, dér melancolicele sale poesii, în societatea vienesă, și, părăsind cu totul studiul, se ocupa numai cu publicarea și tipărirea poesiilor sale. Ușuratec cum era, el trecŭ în America sĕ-șĭ încerce acolo norocul, dér se întórse curênd desamăgit în Germania, unde a continuat activitatea sa poetică, dér după alte nouĕ decepțiunĭ, ce le-a avut cu amorurile sale nefericite, i-se sdruncină cu totul sistemul de nervĭ și ajunse în casa de sănătate dela Döbling, lângă Viena. Aicĭ după șése anĭ de suferință murĭ în August 1850.

Fiind-că s'a născut și și-a petrecut copilăria în Ungaria, deși părinții seĭ au fost neaoșĭ Germanĭ, și fiind-că între poesiile sale germane se află și câte-va, carĭ descriu cu foc viața din patria sa natală, patrioții șoviniștĭ îl reclamă pentru ei, ca Maghiar și spiritul luĭ îl declară de spirit maghiar, dând a-se înțelege, că numai în urma unei întâmplărĭ el a ajuns sĕ pună pe hârtie pretinsele sale cugete și sentimente maghiare în idionul nemțesc ear' nu în cel maghiar.

Am primit, esclamă „P. Lloyd“, la început și noi mai multe binefacerĭ din partea Germanilor, dér le-am dat în schimb la rêndul sĕu un poet ca Lenau.

Nu-i mirare, că pe lângă o astfel de disposiție, șoviniștiĭ jidanomaghiarĭ au luat ei înșișĭ inițiativa pentru serbarea centenarului luĭ Lenau; au umblat ei înșișĭ sĕ facă colecte pentr'un monument, și au compus ei înșișĭ programul festiv, care dispune sĕ se cânte numai cântece ungurescĭ în amintirea poetului german, ér renegatul Herczeg (mai înainte Herzog) sĕ-i țină discursul comemorativ.

Serbarea dela Csatad a fost menită dér a servi pentru înălțarea și lauda „spiritului unguresc“ al luĭ Lenau! Ce copilăriă! Ce speculă nedémnă, care a putut sĕ rĕsară numai în era jidano-maghiară de astădĭ. Cum vor acești șoviniștĭ se secvestreze chiar și spiritul acelei limbĭ, pe care o persecută și o batjocuresc, când ea este folosită de locuitorii germanĭ din Ungaria!

Ceea ce a învĕțat Lenau, ca s'ajungă a fi poet renumit la Nemțĭ, a învĕțat numai în Austria și în Germania. In școlele secundare din Ungaria, în jumĕtatea dintâiŭ a secolului trecut, când a trăit Lenau, se propunea latinesce!

Vedețĭ îndrăsnéla și tendința șovinistă! Lenau sĕ trécă de Maghiar și sĕ fie lăudat ca Maghiar, nu ca German din Ungaria.

Se scie de ce. Șoviniștiĭ vor ca Maghiarii sĕ trécă și ei ca mare națiune cultă pe lângă cea germană, dovedind că pot furnisa chiar și poețĭ germanĭ și deci merită laudele estraordinare, ce li-le-a adus împĕratul Wilhelm în vestitul sĕu toast dela Budapesta.

Acésta e partea ideală a nisuințelor șoviniste. Cea practică însĕ este că cu modul acesta ajung a dovedi *urbi et orbi*, că Germanii din Ungaria, nicĭ când ajung a fi poețĭ renumițĭ ai națiunei lor, nu sunt admișĭ și recunoscuțĭ ca Germanĭ, ci numai ca Maghiarĭ, pe globul unguresc!

---

## De la congresul pentru emigrărĭ.

Am amintit erĭ de moțiunea făcută la congresul din Timișóra de cătră secția din *Gyertyámos* a societății țĕranilor din Ungaria de sud (Südungarischer Bauernverein). Revenim astădĭ asupra acestei moțiunĭ, reproducênd din ea pasagele mai marcante. Étă-o:

*Onorat congres!*

Secția din Gyertyámos a societății agricole a țĕranilor din Ungaria de sud, își esprimă mulțumirea cătră comitetul, care a pus la cale acest congres, fiind-că ne-a dat prilegiu sĕ cercetăm și discutăm causele emigrării și sĕ luăm mĕsurĭ spre a le împiedeca. Secția din comuna Gyertyámos a studiat chestiunea cu deamĕnuntul și a luat următorul conclus:

1. Nu mai încape îndoiélă, că în comuna Gyertyámos și împrejurimĭ emigrările iau proporții din ce în ce mai marĭ, așa că consecințele emigrărilor se resimt deja în relațiile muncitorilor și în poporațiune. In ținutul nostru se simte lipsa de brațe. Pe de altă parte noi am ajuns la convingerea, că raporturile economice la noi sunt atât de deprimătóre, încât agricultorii abia mai sunt capabilĭ de a suporta chiar și cele mai neînsemnate plățĭ ale muncitorilor.

Causele emigrării, după judecata nóstră, sunt de două felurĭ:

1. Cause economice.
2. Cause *morale*, sociale și politice.

Causele economice se resumă în următórele:

Prin anii 60 și 70, în urma prețurilor urcate de cereale, valórea proprietăților fonciare s'a urcat rapid. Inmulțindu-se poporația, fie-care tată de familie căuta a-șĭ asigura esistența și progresul familiei sale prin cumpĕrare de proprietățĭ.

Se înțelege, că cea mai mare parte a prețului de cumpĕrare, fŭ acoperit din împrumuturĭ, pentru carĭ se plătiau procente marĭ. Prin anii 1880 a scădut rapid prețul cerealelor. S'a întîmplat, că recolta brută a pămîntului nu putea acoperi munca, contribuția, capitalul, procentele și amortisațiunile rĕmase din alțĭ anĭ, așa că în anii cu recolta mijlocie, abia rĕmânea un prisos pentru traiŭ.

Din tóte acestea resultă, că emigrările s'ar puté împedeca sĕu restrînge, décă:

1. S'ar aduce în proporție egală produsul proprietății cu sarcinile. Acésta s'ar puté ajunge orĭ prin urcarea prețurilor cerealelor, orĭ prin împuținarea sarcinelor.

2. Décă se vor împuțina procentele și rentele sarcinelor întabulate pe proprietate.

3. Prin promovarea prăsirei vitelor și mai ales prin urcarea prețurilor vitelor.

4. Prin colonisare și parcelare potrivită.

Am relevat chiar dela început, că emigrările au și cause *morale, sociale* și *politice*.

Décă ne uităm împrejur în iubita nóstră patrie, observăm pretutindenea, că prin școlĭ se dă puțină importanță *instrucției religióse, morale* și *educațiunei*. Observăm, că generația tînĕră, ce iese din școlă, încetul cu încetul își pierde bunele moravurĭ, fiind-că cultura lor e lipsită de basa *religiósă și morală*. De aicĭ resultă nemulțumirea cu relațiile modeste. S'a sfîrșit cu *sîrguința, cruțarea, căsnicia și cu tóte virtuțile de mai înainte ale poporului nostru*! Locul acestora l'a ocupat înclinarea spre comoditate, *luxul și trândăvia*. Nu este decât natural, că pe lângă o educație, cum am arĕtat'o, cu cât vor cheltui mai mult ómenii peste averea lor, cu atât mai mult își provócă singurĭ desastrul și apoi — *emigreză*.

Acésta s'ar puté delătura în parte prin aceea, că se va da o mai mare importanță în școlile primare educațiunei *religióse-morale*, așa că instrucția și educația sĕ pĕtrundă la inima elevului și sĕ o influințeze în mod binefăcĕtor. Dér acésta nu se póte ajunge alt-fel, decât décă copilul va fi întrodus în învĕțăturile religiunei și de cătră *mama* sa. Mai departe, pentru-ca în școlele primare sĕ se pótă face cultivarea inimei, după părerea nós-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

## Un duel curios.

De Charles Monselet

Locul unde aveau sĕ dueleze cei doi adversarĭ era o sală mare, înaltă, bine luminată, elegantă, frumósă sub tóte raporturile.

La mijlocul ei era o masă, pe care se găsea mulțime de mâncărĭ și beuturĭ dintre cele mai scumpe și mai rare, și care avea numai două tacâmurĭ, tacâmurile celor doi adversarĭ. Nu voesc sĕ numesc pe acești doi duelanțĭ cu numele lor adevĕrate, fiind-că amêndoi sunt din înalta aristocrație, amêndoi ómenĭ cu vadă cu putere și cu averĭ marĭ, ci voiŭ numi numai, pe unul Ernest și pe celălalt contele Falbaire.

Inainte cu o di, unul dintre acești doi nobili insultase într'un mod brusc pe celălalt și fără îndoială, duelul era sĕ se facă. Dér de óre-ce amêndoi erau de o potrivă de sigurĭ în mânuirea sabiei, a floretei sĕu a pistolului și cum mai erau amândoi nisce ómenĭ de spirit, se deciseră a nu se mai servi în duelul lor de nicĭ-una dintre armele obicĭnuite. Și fiind că afară de acestea amêndoi erau afară din cale lacomĭ, încât erau cunoscuțĭ peste tot, se deciseră sĕ se dueleze într'un mod forte curios și adecă cu mâncare și cine va puté consuma mai mult, acela va fi învingĕtorul. Se aduseră martorĭ și se luară tóte mĕsurile și condițiile, și tóte regulele.

Ideia acésta s'ar păré ridicolă, dér la drept vorbind, adusă la îndeplinire, devine oribilă.

* * *

— Incepețĭ domnilor! se audiră vocile secundanților.

Cei doi adversarĭ salutându-se, se aședară la masă, unul în fața celuilalt.

Secundanții se aședară la o altă masă în apropriere, de unde puteau bine observa tot ce se petrece la masa combatanților.

Era séra, la órele șése.

La miedul nopții, prândul compus din mâncările cele mai escelente și din bĕuturile cele mai fine și mai tarĭ sĕ termină, nerĕmânênd nicĭ unul dintre combatanțĭ nicĭ învins, nicĭ învingĕtor.

Ernest rîdea mereu și contele Falbaire sĕ părea forte liniscit, cum era el în tot-déuna după-ce mânca.

Secundanții ordonară al doilea prând.

Sosi la moment al doilea prând, compus érăși din o mulțime de mâncărĭ și beuturĭ, ca și cel dintâiŭ.

Până atuncĭ cei doi adversarĭ nu vorbiră aprópe nimic. Când se începŭ însĕ al doilea prând, deveniră amêndoi mai vorbitorĭ. Și afară de frasele de politeță ce și-le schimbau din când în când, începură a vorbi despre felul mâncărilor, despre bĕuturĭ, despre duelurĭ și despre alte lucrurĭ.

— E escelentă friptura acésta, începŭ Ernest.

— Nu sunt tocmai de părerea D-v. rĕspunse contele Falbaire; în general fripturile de felul acesta nu-mĭ plac.

Ernest se înclină în semn, că respectă părerea contelui.

— Décă n'avețĭ nimic în potrivă, mai observă contele Falbaire cred, că am puté lăsa de-ocamdată vinul d'Ermitage. Așĭ fi de părere sĕ luăm vin de Château-Montrose. După părerea mea e cu mult mai gustos și mai tare.

— Cum dorițĭ, pentru mine este egal, domnule conte!

Secundanții se uitau mirațĭ. Nu-șĭ putuseră nicĭ-odată închipui sĕ pótă cineva mânca și bea atât de mult.

* * *

— E timpul, sĕ luăm supeul, dise contele Falbaire, după-ce amêndoi bĕură cafeaua.

— Da, sĕ luăm supeul rĕspunse Ernest.

Și imediat se aduseră din nou pe masă cărnurĭ recĭ, racĭ de mare și o mulțime de alte mâncărĭ, apoi vinurĭ de Rin, de Bordeaux și de Champagne.

tră se cere, ca şcóla sĕ nu fie pentru copil *un loc de tortură*, ci un loc, pentru care sĕ simtă atragere şi unde sĕ i-se dea instrucţia în aşa fel, ca sĕ o şi înţelégă, din care causă este necesar a *întroduce în şcólele primare instrucţia în limba maternă a copilului*, până-ce se va fi întărit fisicesce în mĕsura, ca fără pericolul desvoltării, sĕ pótă fi supus greutăţilor de a învĕţa o limbă streină.

Pe basa acestora ne permitem a presenta următorul proiect de resoluţiune:

Causa cea mai importantă a emigrărilor este crisa economică, pricinuită de scăderea preţurilor cerealelor şi vitelor. Este necesar decĭ, sĕ se încheie convenţii comerciale şi sĕ se ia disposiţii legislative în aşa fel, ca sĕ se asigure pentru cereale şi vite cel puţin preţurĭ mijlocii.

Sĕ se facă legĭ potrivite de colonisare şi parcelare.

Sĕ se ia mĕsurĭ, cu contribuţiile poporaţiei agricole sĕ fie potrivite împrejurărilor şi ca sarcinile comunale sĕ nu fie mai marĭ de 45%.

Sĕ se ia mĕsurĭ, ca religiunea şi morala sĕ fie mai bine cultivate în şcólele primare şi anume aşa, ca sĕ pĕtrundă la inimile copiilor, *ceea-ce însĕ numai aşa va fi cu putinţă, decă instrucţia copilului până la etatea de 10 anĭ se va face în limba mamei lui.*

---

**„Ţine minte.“** Câte certe şi vrajbe nu se întêmplă între ómenĭ, fără deosebire de naţionalitate! Gelosia, beţia şi mai nu sciu ce fel de patimĭ îĭ încurcă pe ómenĭ în gâlcevĭ şi bătăĭ, din carĭ de multe-orĭ resultă mórtea. Astfel a devenit ucigaş şi un ţĕran român din comitatul Hunedórei, cu numele Petru Suciu. Procesul luĭ s'a judecat la diferitele instanţe şi a rĕmas condamnat la 12 anĭ temniţă. Despre acest proces, judecat ɖilele acestea în ultimul for, la curtea de cassaţie din Budapesta, raporteză un jidovaş de la oficiosul „Magyar Nemzet“, aĭ căruĭ redactorĭ sunt: *Iokai* şi *Beksics*. Căutând a da reportajului sĕu o formă scienţifică, din care sĕ reiasă profundele sale cunoscinţe etnopsichologice, jidovaşul scrie: *„Cine mintye“* şi apoi continuă: „In ţinuturile locuite de Românĭ sunt cunoscute aceste înfiorătóre(!) cuvinte. Insemnătatea lor este: *rĕsbunarea sângelui.* Căcĭ ţĕranul român are un suflet atât de nedesciplinat în multe părţĭ, încât nu lasă nimic nerĕsbunat. Curia s'a ocupat erĭ cu „cine mintye“ — le unui ţĕran român din Hunedóra etc.

Ce şi-o fi închipuind reporterul de la fóia ungurĕscă sub „Ţine minte?“ de aiurézĕ de rĕsbunarea de sânge, asta numai el póte s'o scie. Par-că ar vorbi despre canibalĭ, sĕu cine scie de ce popor sĕlbatic din interiorul Africei! Şi totuşĭ nu esistă popor mai blăjin şi mai puţin rĕsbunător de cât poporul român.

După tóte acestea, terminăm cu cuvintele reporterului în ortografia luĭ originală şi întrebăm:

*„Cine minte?“*

## Unificarea limbei literare române.

De M. Străjanu.

— Fine. —

Nu e bine a-se impune pe cale oficială, prin mĕsurĭ regulamentare uniformitatea nicĭ a limbei nicĭ a ortografiei, căcĭ decă ceĭ chiămaţĭ a scrie ar fi obligaţĭ sĕ scrie o limbă de comandă, i-am împedeca de a aduce limbei îmbunătăţirile cerute de progresul culturei. Şi nu e cu putinţă, pentru-că limba nóstră nu şi-a sfîrşit încă procesul uneĭ depline desvoltărĭ literare, şi pentru-că n'avem încă un dicţionar românesc, care sĕ ne înfăţişeze o limbă fixată, decă nu ca limba franceză în dicţionarul luĭ *Littré*, sĕu ca cea italiană în dicţionarul Academiei *della Crusca*, cel puţin aprópe.

In ortografie, Academia română a hotărît în adevĕr pentru publicaţiunile sale o sistemă, care în România s'a impus oficial şi în administraţiunea publică. Insĕ, cum ɖicea d-l T. Maiorescu ca raportor al comisiunei pentru noul proiect de ortografie în şedinţa Academiei dela 1880, hotărîrea Academiei „nu deslégă şi nicĭ nu atinge tóte întrebările ce ni-le pune ortografia română“. S'a creɖut, că „de-ocamdată e bine sĕ se însemneze prin câte-va liniamente marĭ forma generală a scrieriĭ nóstre, lăsând anilor viitorĭ sarcina de a fixa tóte amĕnuntele ortografice, unele în parte atêrnând de la o lucrare definitivă asupra gramaticeĭ şi asupra vocabularuluĭ limbeĭ române“. (Maiorescu, Critice, v. II, p. 445). Sistema ortografică a Academiei, deşi încă destul de defectuósă, s'ar puté primi provisoriu şi pentru publicaţiunile „Asociaţiunei“ însĕ fără tendinţa de a o impune şi ɖiaristicei şi altor publicaţiunĭ în afară de societate, ceea-ce nicĭ nu s'ar puté face.

Atât pentru limbă cât şi pentru ortografie, e bine sĕ se lase liber câmpul controversei şi al polemicei. Şi aicĭ, ca în tóte problemele de sciinţă şi literatură, pe acéstă cale póte eşi la lumină adevĕrul şi se póte atinge ţinta dorită. In republica literaturei şi sciinţelor ideile, principiele şi sistemele n'au trebuinţe sĕ fie impuse prin regulamentărĭ oficiale, ele se impun singure prin propria lor valóre.

Numai prin studiu şi prin critică seriósă se pot îndrepta mulţimea greşelelor de limbă şi de gramatică, carĭ mişună prin publicaţiunile românescĭ atât aicĭ cât şi peste munţĭ: greşelĭ carĭ vin, acolo din influenţa germană sĕu maghiară, aicĭ din influenţa francesă şi din ignoranţa multor făcĕtorĭ de cărţĭ şi de ɖiare, carĭ n'au nicĭ chemarea, nicĭ pregătirea pentru asemenĭ lucrărĭ.

Sĕ căutăm a înlătura din câmpul literaturei pe ceĭ nechemaţĭ şi în special *pe Evreĭ*, carĭ aicĭ adese-orĭ fac din literatură o speculă de câştig şi un mijloc de corupţiune a limbeĭ şi a moravurilor. Sĕ stăruim pentru înlăturarea piedecilor carĭ, decă nu ne pot isola cu desĕvîrşire, dér îngreuéză fórte mult comunicaţiunea intelectuală între Românii din regat şi ceĭ din provinciile vecine. Când pressa, care are aşa de mare influenţă, va fi scrisă de ómenĭ competenţĭ, cum sunt cele câte-va reviste şi ɖiare principale din regat şi de peste munţĭ; când ɖiarele şi cărţile românescĭ vor puté trece libere peste graniţele regatuluĭ, cum trec la noĭ tóte ɖiarele şi cărţile din strĕinătate, atât cele bune cât şi mai mult cele rele; când se vor puté ceti pretutindenĭ între Românĭ frumósele scrierĭ ale Negruzzilor, Bălcescilor, Odobescilor, Alexandri, ale naţionaliştilor Delavrancea, Ollanescu, sĕu, dintre ceĭ mai tinerĭ, ale luĭ Vlăhuţă, Coşbuc, Şt. Iosif ş. a.; — atuncĭ se va puté realisa mai lesne şi mai repede o unitate mai deplină a limbeĭ literare, care astăɖĭ o dorim.

Ar fi bine, ca revistele şi ɖiarele nóstre sĕ ţină tot-déuna câte o rubrică deschisă pentru însemnarea şi critica greşelelor de limbă, cum face d. Iosif Vulcan în „Familia“. Vom fi făcut un pas înainte pe acéstă cale, când uniĭ nu vor mai germanisa, alţiĭ nu vor mai franţozi limba, când vom fi desvĕţat pe aĭ noştri de aicĭ de *a-şĭ mai abandona fruntea pe sînul poesiei ca pe sînul uneĭ femeĭ bună şi dulce*; de a mai *pleca în voiaj pentru Paris* şi de *a da randevuurĭ luĭ Jean şi Jacques*, căror *le-a spuseră că l vor găsi la el*; de *a manca dela postul lor* pentru-că au *fóme* şi *frig*; de *a avansa în mod fudroyant* şi a căuta *sĕ ne frapeze cu abondenţa sa „abundinţa soluluĭ fertil sĕu“ a surseĭ inepuisabile a fantasieĭ lor*; de *a se annuia până la plictis în solitudine*, pentru-că ar fi prea *pansivĭ*; când nu vor mai scrie *princip*, *augur*, *martir*, în loc de *principiu*, *auguriu*, *martiriu*, confundând astfel ideile deosebite ce esprimă aceste cuvinte, sĕu: *eu mĕ suĭ pe plaĭ*, eu *rĕmâĭ*, *ceĭ*, în loc de *mĕ suiŭ pe plaiŭ*, *rĕmâiŭ*, *ceiŭ*, fără sĕ ţină séma, că *u* scurt după vocală nu se póte lăsa afară fără de a trunchia cuvêntul sĕu, uneorĭ, fără de a-i schimba înţelesul.

Un galicism fórte des întrebuinţat chiar şi de ceĭ mai competenţĭ în vorbire şi scriere este conjuncţiunea francesă *or*, sĕu mai rĕu *orĭ*, în loc de românescul: *decĭ*, *prin urmare*, *aşa dér*, *acum*, ca d. e. în următórele frase: „Chestiunea e: care din literaţĭ s'au abătut dela limba neaoş populară, ceĭ din regat, sĕu ceĭ din afară de regat? Evident, că greşéla a trebuit s'o facă ceĭ mai slabĭ, şi care s'au desvoltat mai puţin independent, şi în condiţiunĭ naţional-sociale mai nefavorabile. *Orĭ*, aceştia din nenorocire nu pot fi de cât fraţiĭ noştri din ţĕrile subjugate.

Au fost şi sunt încă în bună parte şi ceĭ din regat. N'avem decât sĕ luăm bunăóră terminologia militară, ca sĕ rĕmânem uimiţĭ de greutatea ce trebue sĕ întêmpine bietul ţĕran, până sĕ înveţe acea limbă păsărĕscă în care multe, decă nu tóte ideile, cred că s'ar puté spune cu vorbe românescĭ. De sigur acésta trebue sĕ fie una din causele bătăiĭ şi brutalităţiĭ în armată. In statul major român avem ofiţerĭ literaţĭ, cu înaltă cultură; pentru-ce nu-şĭ dau silinţa, sĕ înlăture asemenĭ dificultăţĭ şi sĕ întroducă o terminologie mai românĕscă?

Tot aşa ar trebui, ca şi Românii de peste Carpaţĭ sĕ înceteze de a mai *escrie concursurĭ cu emolumente*; de *a vorbi în meritul cestiunii, din incidentul culăruĭ eveniment*; de *a se representa înaintea autorităţeĭ, pentru de a-i arĕta că care este opiniunea lor*; de *a face însoţirĭ economice* după *esemplul premers*; de *a se produce* sĕu *a da producţiunĭ teatrale şi musicale*; de a lucra *cu ,uşurinţă*, pentru că *e de lipsă de a face abonenţĭ* în loc de *abonaţĭ*; de a mai da *garanţă* în loc de garanţie sĕu *chezăşie*, fără sĕ observe că garanţă (fr. *garance*) e numele uneĭ plante numită românesce *roibă* lat. *rubia tinctorum*, din ale căreĭ rĕdăcinĭ uscate şi pulverisate, se face colome roşie; sĕu în loc de a face *societăţĭ* orĭ *asociaţiunĭ economice*, *representaţiunĭ teatrale*, *concerte musicale* ş. a.

S'ar puté scrie un bogat vocabular de cuvinte şi construcţiunĭ luate de cărturarii noştri cu uşurinţă, póte pentru-că le e mai cu înlesnire din limbele francesă latină, germană sĕu chiar din cea ungurĕscă. O asemenea lucrare ar rĕmâné ca o curiositate filologică, ca o ciudată dovadă despre starea de astăɖĭ a limbeĭ nóstre literare.

## Un act frumos de recunoscinţă.

Nu de mult am fost aduş scirea, că conducerea băilor Freiwaldau-Gräfenberg (Silesia austr.) a decis de a aşeɖa în Gräfenberg o fântână comemorativă, căreia sĕ i-se dea numirea *„Isvorul Hosanu“*, drept recunoscinţă şi omagiu adus d-luĭ Dr. Ioan Hosanu, care timp de 20 de anĭ a condus c'un zel şi succes rar hidroterapia dela Gräfenberg. Inaugurarea amintituluĭ monument s'a sĕvîrşit în 13 a luneĭ trecute în Gräfenberg, fiind de faţă un public fórte numĕros şi ales de dómne şi domnĭ, de medicĭ şi amicĭ personalĭ aĭ d-nuluĭ Dr. Hosanu şi asistând tóte organele administraţiei băilor şi maĭ multe reuniunĭ.

Ţinem a reproduce în traducere fidelă, după „Mährisch-Schlesische Presse“ frumosul şi mişcătorul discurs festiv, ce l'a ţinut medicul superior districtual Dr. *Friemel*, în calitate de representant al comisiuneĭ administrative a băilor. Pe noĭ ne intereséză în deosebĭ faptul ce reese din acea cuvêntare, că un fiu al naţiuniĭ nóstre a ocupat departe de patria sa între streinĭ multă vreme un post însemnat şi onorific şi s'a bucurat de stima şi iubirea generală,

---

De astă-dată însĕ ceĭ doi adversarĭ deveniseră mai veselĭ, erau sgomotoşĭ chiar. Duelul era tocmai în préjma punctului sĕu culminant, tocmai în apropierea învingeriĭ uneĭ părţĭ şi a înfrângeriĭ celeilalte.

Ernest mânca mult şi corect, contele Falbaire îl urma întru tóte. Amêndoi erau tarĭ şi în felul acesta de luptă.

Fie-care dintre eĭ părea sigur de triumful sĕu propriu şi din causa acésta fie-care privia din când în când spre celălalt cu o privire plină de dispreţ.

Intr'un rĕnd faţa luĭ Ernest începù a se colora, luând o espresie neobicinuită.

Contele Falbaire observà schimbarea acésta şi spuse:

— Doriţĭ sĕ deschidem ferĕstra, domnule Ernest? Imĭ pare, că vĕ este prea cald.

Ernest nu rĕspunse nimic, dér îĭ aruncă nisce privirĭ teribile, privirĭ de ură, de dispreţ.

Supeul continua.

Dintre martorii aşeɖaţĭ la masa din apropiere, doĭ adormiseră şi numaĭ doĭ maĭ rĕmăseseră de pază, supraveghiând cu atenţie tóte mişcările adversarilor.

Intr'un rĕnd, Ernest voi sĕ încépă sĕ cânte, dér de óre-ce în program nu era scris, că se póte şi cânta, martorii nu-i deteră voie. De alt-fel cântarea ar fi fost un ce fórte însemnat pentru Ernest, care simţea, că în curĕnd va cădé învins, de óre-ce el sciut, că cântarea uşuréză digestiunea.

Luĭ Ernest începură sĕ-i tremure mânile şi sĕ-i sticlĕscă ochii. Voise sĕ facă o pausă de câte-va minute, dér contele Falbaire îi ɖise:

— Imĭ pare, că în curĕnd vĕ veţĭ da învins.

Ernest rîse dispreţuitor şi goli unul după altul treĭ păhare marĭ de şampanie.

Contele Falbaire liniştit, îl imită, golind şi el treĭ pahare unul după altul.

Dér de-odată Ernest se făcù palid la faţă, se uità cu ochiĭ turburĭ, cu privirea rătăcită şi sĕ reɖimă de masă. Contele Falbaire se uità la el zîmbind. După-ce-l aşteptă câte-va minute şi vĕɖù, că Ernest nu se mai mişca din starea aceea, îi ɖise:

— Vĕ cereţĭ scuze, domnule Ernest?

— Sĕ dejunăm! rĕspunse el.

Martorii rĕmaseră îngroziţĭ. Se făcea ɖiuă. De séra, dela şése óre şi până diminéţa, ómenii aceştia mâncară şi bĕură necontenit, pe întrecute încă! Era grozav!

Se aduseră din nou mulţime de mâncărĭ şi bĕuturĭ.

Ernest se aruncă cu furie, ca un flămând, asupra bucatelor aduse şi mâncă mereu, golind în acelaşĭ timp mulţime de pahare de vin Château-Briand.

Contele Falbaire îl imita, arĕtând, că se află într'o stare fórte liniştită şi, că mâncările şi bĕuturile peste mĕsură nu-i produc nicĭ o greutate, nicĭ o neplăcere.

Dér în curĕnd Ernest se schimbă cu totul. Işĭ perduse cu totul consciinţa. Nu mai scia nicĭ ce face nicĭ unde se găsesce; mânca şi bea într'un mod mecanic, fără a spune nicĭ un cuvênt, fără a-se mai uita în nicĭ o parte.

Dejunul ţinù până la douĕ-spre-ɖece.

Când auɖi Ernest sunând césul douĕ-spre-ɖece óre din ɖi, se deşteptă din delirul în care căɖuse şi voi sĕ se ridice, sĕ vorbĕscă. Dér picióréle nu-l mai ţineră. Se clătină, voi sĕ se reɖime, sĕ sprijinéscă de masă şi-atuncĭ căɖù imediat jos, ca un mort.

Se aşteptă câte-va minute, dér Ernest nu se mai mişca.

Duelul era sfîrşit, onórea satisfăcută, contele Falbaire învingĕtor, după o luptă oribilă de opt-spre-ɖece óre în continuu.

Ernest rĕmase sub masă, nemişcat, dér contele Falbaire părea, că nu se săturase în de-ajuns încă. Cum se ridicase de pe scaun, când căɖuse Ernest sub masă, după câte-va minute se aşeɖă din nou la locul luĭ şi începù sĕ mânânce cu lăcomie....

Trad. de St. R....

nu numai ca om şi specialist, ci şi ca Român recunoscut, fiind-că aşa se presenta şi se manifesta cu mândrie faţă cu toţi şi pretutindenĭ.

După-ce musica băilor a cântat un choral, Dr. *Friemel* rosti următorul discurs:

„Serbarea nóstră liniştită de adĭ e dedicată amintirei meritatului medic Dr. I. Hosanu, care timp de 20 de anĭ a trăit şi a fost activ în Gräfenberg.

Departe de aicĭ, la Şoimoş în Ungaria, a stat leagănul sĕu, o mamă română i-a dăruit viaţa. Deşi a părăsit casa sa părintéscă de cu vreme şi şi-a primit educaţia sa şcolară în idiome strĕine, el rĕmase totuşĭ, cu tóte fibrele vieţii sale, din creştet până 'n tălpĭ Român.

Pe lângă acéstă învăpăiată consciinţă naţională, el se simţia atras mai mult de cultura germană, cu deosebire era ataşat de metropola Austriei, unde şi-a făcut studiile medicale şi de unde îşĭ luà pe sóţa vieţiĭ sale, care, durere, a decedat prea timpuriu.

Urmând invităriĭ ce i-o adresà V. Priessnitz, d-l Dr. Hosanu veni în anul 1880 la Gräfenberg spre a practica aicĭ medicina. Multe mii de pacienţĭ au solicitat în cursul anilor sfatul şi ajutorul sĕu. Totdéuna prevenitor, totdéuna amabil şi neobosit era dênsul în împlinirea chemării sale de medic, chiemare, ce din timp în timp pretindea dela puterile sale încordărĭ mai marĭ decât i-le-ar fi îngăduit firea sa. O veselă concepţie a vieţii se întreţesea printre faptele sale şi un sens fin şi mult desvoltat pentru tot ce e nobil şi frumos încunjurà activitatea sa medicală.

Mulţĭ anĭ de-arêndul dênsul a fost cel mai zelos membru al comisiei de cură, ba, deşi strein, el representa chiar interesele concetăţenilor sĕi de aicĭ în consiliul comunal.

Inainte de tóte îi zăcea la inimă desvoltarea localităţii de cură Gräfenberg, pe care o cunoscea şi o aprecia ca nimenĭ altul. Fiind aderent credincios al hidroterapiei şi un cald adorator al întemeietorului ei în Gräfenberg, Dr. Hosanu a luat parte la tot, ce s'a petrecut pe terenul hidroterapiei şi ce a putut contribui de a ridica vada localităţii nóstre de cură. Este încă viuă în noi amintirea cuvêntării sale însufleţite ce a ţinut'o în 9 Iulie 1899 asupra lui Vinc. Priessnitz din incidentul aniversării seculare a nascerii sale.

Nu mult după acea cuvêntare a sa, ce ni-a entusiasmat aşa de mult şi care conţinea credeul sĕu ca medic, o seriósă îmbolnăvire puse capĕt activităţii sale de aicĭ. In tómna anului 1899 se decise a părăsĭ Gräfenbergul şi în primă-vara anului 1900 duse în împlinire acéstă decisiune. Cât de greu i-a fost despărţirea de aici, au simţit'o aceia, carĭ cu lacrimĭ în ochĭ i-au strîns mâna de adio.

Tot aşa de liniştit şi cu aceleaşĭ maniere distinse cum a venit, s'a şi dus din mijlocul nostru. Modestia sa nu suferea câtuşĭ de puţin sĕ se îmbulzéscă înainte cu persóna sa, pentru ca nu cumva acésta sĕ deştepte suspiţiunea unei reclame nedemne. Din nenumĕratele isvóre de apă, ce se strecóră în vale de pe aceste înălţimĭ acoperite de pădurĭ, el nu a captat nicĭ măcar o picătură cu scop de-aşĭ aduce în legătură cu ea numele sĕu, şi în contra rĕului obiceiu, ce se observă pe aici la unii, carĭ infestéză pe strĕinĭ, presentându-le pe tóte potecile câte-o carte de visită tăiată în pétră, el n'a folosit nicĭ cea mai neînsemnată petricică pentru a-şĭ sgăria în ea iniţialele numelui sĕu.

De toţĭ stimat şi de toţĭ iubit, dér tot-odată de toţĭ cu simpatie întîmpinat, pentru sórtea ce l'a ajuns, Dr. Hosanu îşĭ luà rĕmas bun dela Gräfenberg. Şi astfel la propunerea d-lui Dr. Hatschek din consiliul sanitar, comisia de cură decise în şedinţa sa dela 8 Iunie 1900 ca în amintirea activităţii doctorului Hosanu sĕ capteze pe locul unde ne aflăm un isvor şi sĕ-l numéscă după numele lui.

De esecutarea proectului s'a îngrijit Reuniunea de înfrumuseţare din Gräfenberg cu multă prevenire. Preşedintelui şi comitetului acestei reuniuni îĭ aduc mulţumirea mea fierbinte în numele comisiei de cură. Tot aşa mulţumesc tuturor, şi fie-căruia în parte, carĭ s'au întrunit adĭ la acest isvor.

Fie, ca apa cea viuă, ce iese din el sĕ ducă mai departe cu murmurul sĕu numele doctorului Hosanu, a căruia amintire voim sĕ ni-o păstrăm şi sĕ-o trimitem urmaşilor noştri!"

Aplause viue salutară cuvintele rostite de Dr. Friemel. După aceea se ceti o telegramă din Braşov, a sĕrbătoritului, prin care acesta mulţumi călduros pentru estra-ordinara onóre ce i-se face. Telegrama fù salutată de publicul asistent c'un „hoch" întreit ér musica intonà „Waldandacht" de Abt, o composiţie predilectă a d-lui Dr. Hosanu. Cu acésta se terminà serbarea oficială.

„Ast-fel" — încheiă „Mährisch-Schles. Presse"—„pădurea dela Gräfenberg, care cuprinde în sine atâtea dedicaţii de isvóre, a fost îmbogăţită c'un monument de veneraţiune adevĕrată şi sinceră pentru un *medic*, care în decurs de două decenii a stat aicĭ în serviciul omenimei şi şi-a căştigat titlul la o nemărginită recunoscinţă".

## Adunărĭ culturale.

**Adunarea generală a despărţĕmîntului VIII Deva al Asociaţiunei.**

II.

Dér acéstă înălţătóre sĕrbare, acéstă îmtrunire românéscă cu scop pur cultural, acéstă bucurie inocentă, putea ea óre sĕ fie deplină şi neconturbată?

Nu, — căcĭ dór suntem în „statul maghiar", stat poreclit constituţional„ — unde o întrunire românéscă de orĭ ce soiŭ, fie ospĕţ, îngropăciune, încununare de mormênt, concert séu orĭ ce, — însémnă ocasiunea de a puté fi călcată în picióre legea din partea sovinştilor slujbaşĭ, carĭ umblă după os de ros.

Lucrul s'a petrecut astfel:

Fiind solgăbirĕul cercului Hunedóra bolnav, solgăbirĕul Fina Iános, în loc sĕ ia simplu la cunoscinţă anunţarea ţinerii adunărei generale a despărţămêntului, făcută, — natural, — în limba românéscă, se urcă pe Pegasul şovinismului şi rĕspunde d-lui director printr'un „véghatórazat" (decisiune) ungureşte, în care are îndrăsnéla a dice că, — cererea presentată sĕ încuviinţéză şi dânsul *permite ţinerea adunărei*, comunicând d-lui director şi un program făcut de d-sa în limba maghiară, apoi îşĭ mai arógă dreptul de-a *censura* înainte de cetire disertaţia anunţată în programul adunării şi aduce d-lui director la cunoştinţă că a avisat atât antistia (primăria) comunală, cât şi gendarmĕria din Piskitelep. (Inţelege staţiunea calei ferate Simeria).

Dér pe bietul solgăbirĕuaş — vorba ceea: „în bune mânĭ mi-a cădut," l'au jucat cum n'a gândit!

D-l director cum a primit „decisiunea", a şi fost gata cu rĕspunsul sĕu oficios românesc, ce i-l'a trimis imediat solgăbirĕului şi în care protestéză solemn în contra abusului de putere oficilă, négă dreptul lui de a *concede* astfel de întrunirĭ, declară de însinuare cele privitóre la gendărmĕrie şi la oficiul comunal, şi în special nu recunósce dreptul solgăbirĕului de a censura disertaţiunea séu prelegerea publică din program.

Find-că acest rĕspuns n'a putut sosi la timp, d-l advocat Dr. Iustin Pop a fost însărcinat sĕ aducă la cunoscinţa viceşpanului procederea înjustă şi neprecugetată a subalternului sĕu, şi sĕ intervină, ca viceşpanul sĕ dispună încă la timp, care are sĕ fie conduita legală a solgăbirĕului cu privire la adunare.

Solgăbirĕul, — neprimind încă rĕspunsul şi aşa în necunoscinţa causei, — s'a presentat şi d-sa la biserică, unde se ţinea adunarea. Şi — lucru ne mai pomenit — neprecugetatul slujbaş, s'a presentat în haine de tóte dilele, *cu cânele* în sfântul lăcaş al lui D-deu, dór pentru a imita pe nemeşii din vremea iobăgiei, înaintea cărora nimic nu era sfânt. Firesce că bestia numai decât a fost huiduită afară...

Incă sub durata serviciului divin au sosit şi doi gendarmĭ şi s'au postat lu uşa bisericei.

Solgăbirĕul, după ce în biserică a fost ignorat în mod bătător la ochĭ, şi după ce d-sa a fost cel dintâiu care i-a gratulat d-lui Macrea pentru disertaţia *necensurată* de dênsul, ca sĕ-şĭ acopere *quasi* ruşinea, a ieşit la gendarmii şi într'un ton ca şi când s'ar scandalisa, îĭ întrébă mirat, că cine i-a chemat aci?

Étă cum sunt slujbaşii şovinişti, şi ce raport e între vorbele şi faptele lor; erĭ le ordonă gendarmilor oficios sĕ vină, adĭ îĭ mustră că au venit.

Dér cea mai meritată rĕsplată şi-a căpătat-o d-l solgăbirĕu prin faptul că, nefiind învitat la banchet, a trebuit sĕ prândéscă singur afară în parc. Şi cât a stat acolo, nimenea dintre noi nu s'a apropiat de Domnia Sa.

După amiadĭ s'a observat că faţa d-lui pretore din ce în ce se mai lungesce. Acéstă schimbare s'a esplicat apoi prin faptul, că a primit telegramă dela viceşpanul, ca sĕ mai slăbiască din zel.

De supărat apoi nu s'a mai sculat dela masă până diminéţa. Póte va fi meditat ce rĕspuns sĕ dea despre petrecerea valahilor, care de astă dată nu a periclitat integritatea statului maghiar, dér nicĭ nu o putea, căcĭ şi d-l pretore şi cânele d-sale erau de faţă.

*Corespond.*

## SCIRILE DILEI.

1 (14) August.

**Congresul bulgaro-macedonean.** Din Sofia se anunţă cu data de 12 August. In şedinţa de erĭ şi adĭ diminéţă s'a făcut verificarea titlurilor membrilor. Sésespredece delegaţĭ recunoscuţĭ au declarat congresului, că décă nu se vor primi delegaţii partisanĭ ai lui Sarafoff, ai societăţilor nerecunoscute, atuncĭ ei vor eşi din congres spre a forma împreună un nou congres şi vor alege un nou comitet. In şedinţa de adĭ după amiadĭ, congresul va delibera în acéstă cestiune. Zonceff, preşedintele congresului, asigură că el va avé majoritate. Sarafoff a presintat lista candidaţilor excludêndu-se pe dînsul din acéstă listă. Au sosit 80 de delegaţĭ din provincii.

**Aniversarea lui Lenau.** Erĭ în 13 August s'a ţinut în Csatád (Torontal) serbarea de mult anunţată în amintirea poetului german Lenau. Casele au fost pavoasate. Serbarea a fost monopolisată de diariştii maghiarĭ şi autorităţile administrative, carĭ au făcut arcurĭ triumfale cu inscripţii de „*Isten Hozott*" etc. Din partea ministeriului de interne a participat *Gullner* Gyula. Diariştii maghiarii erau sub conducerea faimosului *Rákosi* Jenö, ér discursul festiv l'a ţinut *Herczeg* Ferencz.

**Catechismul pentru şcólele secundare.** D. Simion *Popescu*, protobresbiter şi profesor a scos de sub tipar cartea „*Catechismul pentru clasele inferióre al şcólelor medii şi pentru institutele pedagogice*". Editura şi proprietatea Consistorului archidiecesei gr. or. române din Transilvania. Sibiiu tiparul tipografiei archidiecesane 1902. Esc. Sa metropolitul Ioan *Meţianu* aduce la cunoscinţă publică apariţia acestui catechism prin circulara Nr. 7824 de la 25 Iulie.

**Atentatul dela Charkow.** Din Charkow (Rusia) se depeşéză, că s'au tras patru focurĭ de revolver în contra guvernatorului, prinţul Obolenski, şi contra şefului de poliţie Bessonoff, care însoţea pe guvernator. Guvernatorul, prinţul Obolenski, reîntors de câte-va dile din Nizza, se plimba fumând o ţigară şi convorbind cu directorul poliţiei Bessonoff, în grădina stabilimentului de distracţii „Tivoli", în timpul pausei representaţiunei unei trupe de operetă. De-odată un tînĕr elegant, dând lumea la o parte, se apropie de guvernator, trăgênd aprópe în faţa lui, 5 focurĭ de revolver. Prinţul Obolenski a fost rănit la gât şi a pierdut mult sânge. El a rĕmas fórte liniştit. Bessenoff a cădut însĕ la pământ, de óre-ce un glonţ i-a găurit piciorul drept. Spectatorii au fost cuprinşĭ de panică şi mulţĭ din ei au fugit, ér alţii au pus mâna pe atentator, care n'a opus nicĭ o resistenţă. După aceea guardii l'au pus în lanţurĭ şi l'au dus la poliţie. Acolo atentatorul a spus: Mĭ-am făcut datoria; nu veţĭ sci nicĭ-odată numele meu. Representaţia a fost întreruptă. — Din Petersburg se depeşéză, că impresia produsă de atentatul din Charkow e fórte mare, mai ales, că a fost făptuit după ordinul dat erĭ de Ţar de a se libera toţĭ arestaţii politicĭ din Moskova. Prinţul Obolenski primise în ultimele dile scrisorĭ dela societatea secretă „Bojewaia" în care era însciinţat că a fost condamnat la mórte. De aceea el umbla încunjurat de poliţiştĭ. Atentatorul va fi trimis înaintea tribunalului din Charkow. S'au făcut mai multe perchisiţiunĭ şi arestărĭ.

**Plóia în România.** Plóia care a cădut astă-nópte şi adĭ diminéţă asupra capitalei, a fost, scrie „Cons.", aprópe generală în ţéră. Adĭ la amiadĭ a plouat din nou în numĕróse localităţĭ din ţéră. Acéstă plóiă şi ploile carĭ au mai cădut alaltăerĭ şi erĭ, au îndreptat cea mai mare parte din porumburĭ, carĭ erau compromise.

**Congresul învĕţătorilor săsescĭ** s'a început Lunĭ în 11 August în Mediaş sub preşedinţa d-lui Dr. Franz Obert, paroch în Braşov şi a ţinut trei dile.

**Necrolog.** Erĭ, în 13 August, a încetat din viéţă Diamandi *Duşoiu*, comerciant, în etate de 35 anĭ. Rĕmăşiţele pământescĭ ale defunctului se vor ridica Vinerĭ, 2/15 August la órele 4 p. m. din capela din Gróverĭ şi se vor aşeda spre eternă odihnă în cimiterul capelei. Adresăm părinţilor Ioan şi Agnes Duşoiu, precum şi întregei familii sincerile nóstre condolenţe.

**Certă şi bătaie.** Iacob Ileiu trăia cu a doua nevastă şi cu sócră-sa în Reşinarĭ. De nevasta dintâiŭ, Dobra Bogdan, se despărţise. Duminecă nóptea a dat peste Ileiu nevasta lui dintâiŭ şi trei fraţi ai ei: Alexandru, Iordache şi Toma Bogdan, au stins lumina şi l'au bătut atât pe Iacob cât şi pe sócră-sa, de le-au rupt câteva cóste şi au trebuit duşĭ la spital în Sibiiu.

**Ce e bun, nu e scump.** Se atrage atenţiunea on. public strĕin, că la cumpĕrăturile ce le face, sĕ aibă în vedere firma *M. L. Laszló succesor Iuliu Popp*, têrgu Inului 29. Piaţa Francisc Iosif, unde se vînd cu preţurĭ reduse toţĭ articulii de seson.

## ULTIME SCIRI.

**Budapesta**, 14 August. Ministrul preşedinte *Koerber* a plecat erĭ din Rátot. La gară s'a despărţit fórte cordial de Szell şi i-a strigat: „*La reved re în Ischl!*" Se crede, că cei doi miniştri presidenţĭ au ajuns la înţelegere completă.

**Paris**, 14 August. In Roscoff (Finistère) s'au închis şcólele congreganiste prin intervenţia acmatei. — In Pontivy căpitanul d'Oiney n'a vrut sĕ se supună ordinelor superiorilor, de a înterveni la închiderea scólelor. Căpitanul a fost arestat.

### Sosiţĭ în Braşov.

Pe diua de 13 August 1902.

H. Pomul verde: Strasser, Pesta; Dr Volentsica, Sz. Udvarhely; Dr. Ioan Paul profesor Iaşĭ; Magheriu căpitan, Bucurescĭ; Stănescu comerciant, Ploiescĭ.

H. Europa: Katz, Sachsl, Laur; D-na Lüdecke, Sibiiu; Capesius, Broller; D-na Körbelyhay, Nagy Ajta; Csiky, Dobai, T. Mureşului; Meszáros, Arad; Perger, Viena; Polyák, Gáspár, Tisch, Jeszenszky, Pohl, Pesta: Petrovicĭ magistrat, Petrescu advocat, Brăila; Bucşineanu, Têrgovişte; Chiru, Focşăneanu, Bucurescĭ

H. Corona: Zaharianu, Bucurescĭ.

H. Orient: Miodot, Giurgiu: Anghelescu Constanţa; Niculescu, Sinaia; Niculescu, D-na Manolescu, Bucurescĭ.

H. Grand: Payer, Benedikty, Fenyö, Budapesta: Jandresich, Becĭcherec; Seidel, Bacĭfalu; Mártonyi, K. Vásárhely; Weich Bucurescĭ.

*Proprietar*: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
*Redactor responsabil*: ***Traian H. Pop.***

## Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

### Scrierĭ istorice.

*Memorii din 1848—49* de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

*„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“*, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

*Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu*, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ. Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparand al din Blaşiŭ.

*„Pentru memoria lui Avram Iancu“*, ap-lul dat către ministerul de interne D. Percz-l prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

*„Pintea Vitézul“*, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ plus 6 banĭ porto.

*„Românul în sat şi la óste“*. Acesta este titlul unei nouă cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

*„David Almăşianu“*, schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

*Lupta pentru drept* de Dr. Rudolf de Ibering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

*„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal“*, studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Preţul 1 cor (+ 5 b. porto).

*„Reflexiunĭ fugitive“* la cap. I din cartea lui Dr. Réthi László întitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, scrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ. (+ 66 p.)

*Mănăstirea Putna* în Bucovina de Iraclie *Porumbescu*. Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

## Cursul la bursa din Viena.

Din 13 August n. 1902.

| | |
|---|---|
| Renta ung. de aur 4% | 121.30 |
| Renta de coróne ung. 4% | 98.— |
| Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% | 119.— |
| Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%. | 100 — |
| Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. | 118.80 |
| Bonurĭ rurale ungare 4% | 97.60 |
| Bonurĭ rurale croate-slavone | 98.— |
| Impr. ung. cu premii | 203.50 |
| Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin | 162.40 |
| Renta de argint austr. | 101.90 |
| Renta de hârtie austr. | 101.75 |
| Renta de aur austr. | 121.65 |
| Losurĭ din 1860. | 152.25 |
| Acţii de-ale Băncei austro-ungară | 15 96 |
| Acţii de-ale Băncei ung. de credit | 728.50 |
| Acţii de-ale Băncei austr. de credit | 685.50 |
| Napoleondorĭ | 19.06 |
| Mărcĭ imperiale germane | 117.— |
| London vista | 239.77½ |
| Paris vista | 95.15 |
| Rente austr. 4% de corone | 99.90 |
| Note italiene | 94.10 |

## Cursul pieţei Braşov.

Din 14 August n. 1902.

| | Cump. | Vênd. |
|---|---|---|
| Bancnot rom. | 18.90 | 18.94 |
| Argint român. | 18.80 | 18.88 |
| Napoleond'orĭ. | 19.04 | 19.07 |
| Galbenĭ | 11.20 | 10.30 |
| Ruble Rusescĭ | 2 54 | —.— |
| Mărcĭ germane | 117.25 | —.— |
| Lire turcescĭ | 21.40 | 21.50 |
| Scris fonc. Albina 5% | 101,— | 102.— |





Sz. 6073—1902.
tlkv.

## Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi hogy Dr. Leményi Jenő brassói ügyved végrehajtatónak Tinciu Petre Szuszánna s társ. végrehajtást szenvedő elleni 72 korona 55 fillér tőkekövetelés es járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törv.-szék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén levő Szeráta község határában fekvő nevezett végrehajtást szenvedők, továbbá Pralea George (kinek neje Pralea Anna) özv. Susána Gavrila Tinciu, Stanciulea Mária sz. Murarescu (kinek férje Stanciulea Nicolae) tulajdonát képező és a szerátai 43 sz. tjkvben A † alatt foglalt 87, 88 hrsz. ingatlanra 368 kor.

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1255 | hrsz. | ingatlan | 24 | kor. | 2735 | „ | „ | 52 „ |
| 1265/2 | „ | „ | 69 | „ | 2741 | „ | „ | 39 „ |
| 1404 | „ | „ | 66 | „ | 3119 | „ | „ | 39 „ |
| 1436/2, 1437 | „ | „ | 88 | „ | 3285 | „ | „ | 27 „ |
| 1545 | „ | „ | 47 | „ | 4126 | „ | „ | 24 „ |
| 1582 | „ | „ | 59 | „ | 4889 | „ | „ | 09 „ |
| 1777 | „ | „ | 25 | „ | 6407 | „ | „ | 10 „ |
| 2264 | „ | „ | 27 | „ | | | | |

koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban, elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902 évi October hó 6-ik napján délelőtt 9 órakor** Szeráta községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben. vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi junius hó 25-ik napján.

**A kir. járásbiróság, mint tlkkyvi hatóság**

621.1—1